

Dobra praktyka
w zakresie walidacji efektów uczenia się

Litwa

Kwalifikacja "Mechanik samochodowy"

Dobra praktyka w zakresie walidacji efektów uczenia się. Litwa. Kwalifikacja "Mechanik samochodowy".

Na podstawie ekspertyzy autorstwa: Ingi Pusia

Redakcja:

Barbara Fijałkowska, Kamila Pihur

Instytut Badań Edukacyjnych - Państwowy Instytut Badawczy

ul. Górczewska 8

01-180 Warszawa

tel. (22) 241 71 00

www.ibe.edu.pl

Wzór cytowania:

Instytut Badań Edukacyjnych - Państwowy Instytut Badawczy (2025). *Dobra praktyka w zakresie walidacji efektów uczenia się. Litwa. Kwalifikacja "Mechanik samochodowy"*. Warszawa: Instytut Badań Edukacyjnych - Państwowy Instytut Badawczy.

© Copyright by: Instytut Badań Edukacyjnych - Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2025

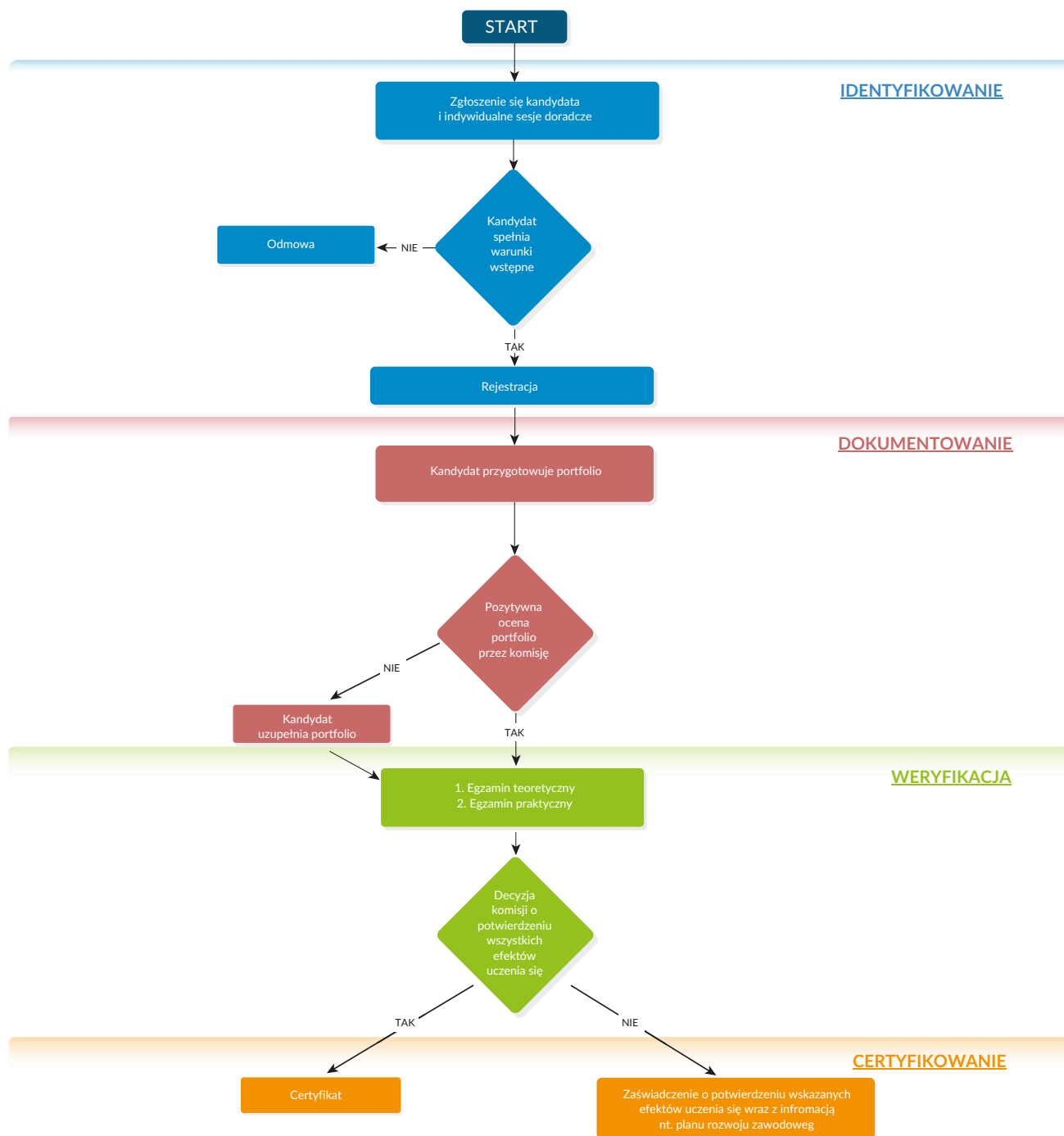
ISBN

Publikacja współfinansowana przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach projektu ZSK6: Wsparcie dalszego rozwoju Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji w Polsce.

Egzemplarz bezpłatny

Spis treści

1. Kraj, nazwa instytucji	5
2. Strona internetowa instytucji	5
3. Nazwa kwalifikacji, której dotyczy dobra praktyka	5
4. Krótki opis procesu walidacji	5
5. Szczegółowy opis procesu walidacji	5
Identyfikowanie efektów uczenia się	5
Dokumentowanie efektów uczenia się	5
Weryfikacja efektów uczenia się	6
Certyfikowanie	6
6. Metody walidacji	6
Egzamin praktyczny i ocena umiejętności	6
Procedury online	7
7. Rezultaty walidacji	7
8. Zasoby kadrowe	7
9. Warunki organizacyjne i materialne	7
10. Zapewnienie jakości walidacji	8
11. Finansowanie	8
12. Kontekst funkcjonowania dobrej praktyki	8
Poziom lokalny	8
Poziom krajowy	8
13. Ograniczenia	9
Bibliografia	9

1. Kraj, nazwa instytucji

- Litwa
- Centrum Rozwoju Kwalifikacji i Kształcenia Zawodowego (KPMPC) oraz Szkoła Mechaników Samochodowych i Biznesu w Wilnie (VAVM)

2. Strona internetowa instytucji

<https://kpmpc.lrv.lt/en/>; <https://vavm.lt/about-us/>

3. Nazwa kwalifikacji, której dotyczy dobra praktyka

Mechanik samochodowy

Litewska Rama Kwalifikacji (Lietuvos Respublikoje nustatyty kvalifikacijų - LTKS) – poziom 3.

Europejska Rama Kwalifikacji – poziom 3.

4. Krótki opis procesu walidacji

Przedstawiona dobra praktyka z Litwy prezentuje kompleksowy system walidacji efektów uczenia się pozaformalnego i nieformalnego dla kwalifikacji mechanika samochodowego. Proces składa się z czterech głównych etapów: identyfikowania, dokumentowania, weryfikacji i certyfikowania.

System walidacji jest realizowany przez **akredytowane instytucje kształcenia zawodowego** pod nadzorem metodycznym Kwalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras - Centrum Rozwoju Kwalifikacji i Kształcenia Zawodowego (dalej: KPMPC). Proces rozpoczyna się od **kompleksowego doradztwa i samooceny kandydata**, następnie obejmuje gromadzenie i dokumentowanie dowodów kompetencji w postaci cyfrowego portfolio. Kluczowym elementem jest **dwuetapowa weryfikacja** składająca się z ujednoliconego egzaminu teoretycznego przeprowadzanego online oraz praktycznego egzaminu ocenianego przez **trzyosobową komisję ekspertów branżowych**.

Kandydaci, którzy spełniają wszystkie kryteria, otrzymują **pełny certyfikat**, natomiast w przypadku częściowego spełnienia wymagań możliwe jest uzyskanie potwierdzenia poszczególnych efektów uczenia się wraz ze szczegółowymi wskazówkami dotyczącymi dalszego rozwoju zawodowego.

5. Szczegółowy opis procesu walidacji

Identyfikowanie efektów uczenia się

Identyfikowanie efektów uczenia się przeprowadzają **akredytowane instytucje kształcenia zawodowego** upoważnione do walidacji pod koordynacją i nadzorem metodycznym KPMPC. w tej początkowej fazie kompetencje kandydatów są identyfikowane poprzez kompleksowy proces obejmujący **informowanie, doradztwo i konsultacje**.

Kandydaci otrzymują szczegółowe informacje o procedurze walidacji oraz mogą skorzystać z indywidualnych sesji doradczych, podczas których eksperci pomagają im w mapowaniu wcześniejszego uczenia się – zdobytego drogą uczenia się pozaformalnego i nieformalnego. Informowaniem i doradztwem indywidualnym zajmują się instytucje kształcenia zawodowego, świadczące takie usługi we własnych siedzibach. **Liczba sesji nie jest sztywno określona** i organizowana jest w zależności od potrzeb; jeżeli proces doradczy nie jest kandydatowi potrzebny, to sesja ogranicza się do formalnego przyjęcia kandydata i weryfikacji jego portfolio.

Dokumentowanie efektów uczenia się

Po zidentyfikowaniu efektów uczenia się kandydaci są zobowiązani do zebrania i przedstawienia **dokumentów potwierdzających ich kompetencje**. Taka dokumentacja obejmuje dokumenty formalne, certyfikaty, portfolio oraz inne.

Proces dokumentowania jest regulowany przez **ustandaryzowane kryteria** zgodne z krajowym rozporządzeniem V-15 (Rozporządzenie Ministra Edukacji, Nauki i Sportu nr V-15, obowiązujące od 14 stycznia 2015 r. i zaktualizowane 9 listopada 2024 r.), które zapewniają, że wszystkie przedstawione dowody są odpowiednie, wiarygodne i zgodne z ustalonym systemem kompetencji. Dokumentacja jest sprawdzana w odniesieniu do:

- **Standardów zawodowych i opisów modułów kształcenia** – definiujących wymagane poziomy wiedzy, umiejętności i wydajności;
- **Metod oceny** – każdy dowód jest oceniany według ustalonych, obiektywnych standardów;
- **Ustrukturyzowanych narzędzi oceny** - używanych przez akredytowane instytucje, tj. test teoretyczny, test praktyczny, analiza dowodów i deklaracji (tzw. portfolio).

Weryfikacja efektów uczenia się

Etap weryfikacji obejmuje **szczegółową ocenę udokumentowanych efektów uczenia się** w odniesieniu do określonych standardów. Asesorzy, którzy są ekspertami w odpowiedniej dziedzinie zawodowej i pracują w instytucji kształcenia zawodowego, **przeglądają przedstawione dowody** i w razie potrzeby przeprowadzają testy praktyczne w celu weryfikacji kompetencji kandydata.

Zgodnie z **Procedurą Oceny Kompetencji** (Rozporządzenie nr V-15) certyfikat może zostać przyznany tylko wtedy, gdy wszystkie wymagane kompetencje zostały pozytywnie zweryfikowane, a kandydat pomyślnie zdał zarówno oficjalny ujednolicony test teoretyczny, jak i ustandaryzowany egzamin praktyczny.

Ujednolicony egzamin teoretyczny to standaryzowany, centralnie przygotowany test przeprowadzany online w siedzibie akredytowanej instytucji kształcenia zawodowego.

Praktyczny egzamin końcowy obejmuje wykonywanie standaryzowanych zadań w symulowanym lub rzeczywistym środowisku pracy, oceniane przez **trzyosobową komisję** złożoną z ekspertów branżowych.

Certyfikowanie

Po przeprowadzonej ocenie kandydaci, którzy spełniają ustalone kryteria, otrzymują **certyfikat**. Taki certyfikat to formalnie uznanie efektów uczenia się kandydata osiągniętych na drodze uczenia się pozaformalnego i nieformalnego wraz z oznaczeniem poziomu kwalifikacji. w przypadku, gdy kandydat nie potwierdzi wszystkich efektów uczenia się - może uzyskać zaświadczenie nt. tych potwierdzonych w walidacji. Otrzymuje również szczegółową informację zwrotną wraz z zaleceniami dotyczącymi dalszego rozwoju zawodowego.

6. Metody walidacji

Egzamin praktyczny i ocena umiejętności

Egzamin praktyczny jest zaprojektowany w celu oceny umiejętności kandydatów w naprawie pojazdów, zapewniając **ocenę kompetencji technicznych** w kontrolowanym środowisku. Przeprowadzany jest zazwyczaj w warsztacie lub w wysoce realistycznym środowisku symulowanym. Kandydaci muszą wykazać się biegłością w przeprowadzeniu **dokładnych przeglądów pojazdów, diagnozowaniu i usuwaniu awarii** oraz wykonywaniu podstawowych zadań naprawczych i konserwacyjnych zgodnie ze standardami branżowymi.

Asesorzy - eksperci branżowi - obserwują efektywność pracy kandydata za pomocą **ustandaryzowanych list kontrolnych**. w niektórych przypadkach sesje są nagrywane w celu ułatwienia kontroli jakości i umożliwienia dodatkowych recenzji w razie potrzeby.

Procedury online

Platforma oceny online to **oficjalny system** używany do przeprowadzania ujednoliconego egzaminu teoretycznego w ramach walidacji. Jest to bezpieczne, ustandaryzowane środowisko cyfrowe, które zapewnia, że wszyscy kandydaci są oceniani w **identycznych warunkach**, używając centralnie przygotowanych materiałów testowych.

Oficjalny egzamin zazwyczaj składa się z **dwóch części**: testu wiedzy obejmującego teoretyczne aspekty standardów zawodowych oraz zadania sprawdzającego zastosowanie wiedzy w danej dziedzinie. Platforma służy do zarządzania rejestracją kandydatów, weryfikacją ich tożsamości, bezpiecznym logowaniem i sesjami testowymi z kontrolą czasu.

Platforma oferuje również **opcjonalne testy samooceny**. Pozwalają one kandydatom zapoznać się z formatem egzaminu, ćwiczyć odpowiadanie na podobne pytania i otrzymywać natychmiastową automatyczną informację zwrotną nt. uzyskanych wyników.

7. Rezultaty walidacji

Proces walidacji może skutkować przyznaniem kandydatowi **pełnej kwalifikacji, częściowej kwalifikacji lub uznania pojedynczych efektów uczenia się**. W przypadkach, gdy kandydat nie potwierdzi wszystkich efektów, otrzyma informacje nt. dalszego szkolenia i rozwoju zawodowego, aby umożliwić uzyskanie lepszych wyników przy następnym podejściu.

Potwierdzenie wszystkich efektów uczenia się oznacza wydanie kandydatowi certyfikatu który formalnie potwierdza kompetencje zawodowe w zakresie naprawy pojazdów. **Certyfikat ten zwiększa szanse na rynku pracy** i może być używany w procesie rekrutacji.

8. Zasoby kadrowe

Asesorzy i doradcy to **doświadczeni profesjonaliści z branży** lub edukatorzy ze specjalistycznym szkoleniem zawodowym. Ich rolą jest ocena zarówno wiedzy teoretycznej, jak i umiejętności praktycznych przy użyciu **ustandaryzowanych kryteriów**.

Doradcy, asesorzy i administratorzy procesów zaangażowani w walidację są **powoływani przez akredytowane instytucje** kształcenia zawodowego upoważnione do przeprowadzania walidacji. Muszą posiadać **odpowiednie tytuły akademickie i zawodowe**, znaczne doświadczenie branżowe oraz muszą ukończyć szkolenie z krajowych procedur walidacji i metodologii oceniania.

Ciągły rozwój zawodowy i cykliczna certyfikacja: szkolenia organizowane pod kierunkiem KPMPC i wspierane przez narzędzia cyfrowe Narodowej Agencji Edukacji (NSA) - zapewniają, że personel na bieżąco aktualizuje swoją wiedzę nt. standardów i wymogów prawnych dotyczących walidacji.

9. Warunki organizacyjne i materialne

Proces walidacji jest zazwyczaj zaplanowany na **4-6 tygodni**. Może on zostać przedłużony z powodu terminów egzaminów ustalonych dla wszystkich uczniów (nie tylko dla kandydatów do walidacji), a także różnic w dostępności kandydatów i czasu potrzebnego do oceny ich portfolio.

Na cele prowadzenia testu praktycznego obiekt powinien oferować **warsztat wyposażony w standardowe narzędzia** do naprawy pojazdów, urządzenia diagnostyczne i wszelki specjalistyczny sprzęt niezbędny do bezpiecznego wykonywania przez kandydatów zadań zawodowych zgodnie ze standardami krajowymi.

Infrastruktura techniczna wspierająca proces walidacji musi obejmować aktualne systemy komputerowe i szybkie łącze internetowe, aby umożliwić efektywne przetwarzanie cyfrowych zgłoszeń i planowanie. Chociaż proces odbywa się na miejscu, te cyfrowe komponenty są niezbędne do zarządzania dokumentacją i śledzenia postępów.

10. Zapewnienie jakości walidacji

Zapewnienie jakości walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego jest **w pełni zintegrowane** z ogólnym systemem zapewniania jakości kształcenia zawodowego na Litwie. To kompleksowe podejście zapewnia, że **każdy etap procesu walidacji** – od identyfikowania efektów uczenia się aż do finalnego certyfikowania – jest starannie monitorowany i stale ulepszany.

Zaawansowane narzędzia cyfrowe, zintegrowane z platformą do oceny online, umożliwiają śledzenie całego procesu. w czasie rzeczywistym można **monitorować** wyniki kandydatów, rezultaty, oceny i przestrzegania ustalonych procedur. Zapewnia to szybkie identyfikowanie i korygowanie ewentualnych odchyleń.

Audyty wewnętrzne są przeprowadzane w instytucjach kształcenia zawodowego przez dedykowane zespoły zapewniania jakości, które systematycznie przeglądają dokumentację, wyniki testów i procedury operacyjne w odniesieniu do ustalonych kryteriów. Opinie są zbierane zarówno od kandydatów, jak i personelu poprzez ankiety i wywiady, a informacje te są wykorzystywane do **ciągłego doskonalenia praktyk stosowanych w walidacji**.

Audyty zewnętrzne są przeprowadzane przez niezależne organy wyznaczone przez krajowe władze oświatowe. Te oceny oferują bezstronną ocenę procesu walidacji, zapewniając sprawiedliwość, efektywność i zgodność z prawem.

Przejrzysty proces odwoławczy chroni prawa kandydatów. Jeśli kandydat uważa, że ocena jest bezzasadna, może złożyć formalną skargę. Bezstronna komisja odwoławcza analizuje sprawę, przystępuje do ponownej oceny dowodów i wydaje na tej podstawie decyzję.

11. Finansowanie

Kandydaci są zobowiązani do uiszczenia **opłaty egzaminacyjnej** w zależności od zawodu. w 2025 roku kandydat na mechanika samochodowego płacił **239,09 EUR** za egzamin – jest to kwota ustalona przez litewskie Ministerstwo Edukacji, Nauki i Sportu. w niektórych przypadkach kandydaci mogą liczyć na wsparcie **Centrum Zatrudnienia**, które pokrywa część kosztów.

12. Kontekst funkcjonowania dobrej praktyki

Poziom lokalny

Szkoła Mechaników Samochodowych i Biznesu w Wilnie (VAVM) jest jedną z największych instytucji kształcenia zawodowego w Litwie, która zgromadziła znaczące doświadczenie w szkoleniu mechaników samochodowych. Szkoła zapewnia podstawowe kształcenie zawodowe i szkoli specjalistów w naprawie samochodów oraz naprawie systemów elektrycznych pojazdów. Szkoła liczy ok. **1000 uczniów**, a całkowita liczba kadry dydaktycznej wynosi ok. **60 osób**.

VAVM funkcjonuje jako centrum kompetencji dla zawodów inżynierskich w kształceniu zawodowym, co oznacza, że VAVM jest odpowiedzialna za organizację wszystkich egzaminów praktycznych poziomu IV dla studentów tych programów kształcenia zawodowego.

Poziom krajowy

Na poziomie krajowym walidacja jest **zintegrowana z ogólnym systemem** zapewniania jakości kształcenia zawodowego Litwy. **Ministerstwo Edukacji, Nauki i Sportu Litwy** wyznacza kierunek strategiczny i ramy regulacyjne dla walidacji. Kluczowe instytucje, takie jak **Centrum Rozwoju Kwalifikacji i Kształcenia Zawodowego (KPMPC)** oraz **Narodowa Agencja Edukacji (NSA)**, są odpowiedzialne za wdrażanie i nadzorowanie procesów walidacji na poziomie krajowym i regionalnym.

Historycznie Litwa stopniowo rozwijała swoje podejście do uznawania uczenia się pozaformalnego i nieformalnego jako element **kompleksowych reform edukacyjnych**. To zobowiązanie do **uczenia się przez całe życie** i efektywnego wykorzystywania kapitału ludzkiego sprawiło, że walidacja jest wbudowana w system kształcenia zawodowego, ułatwiając płynną transycję na rynek pracy i promując ciągły rozwój zawodowy.

13. Ograniczenia

Możliwe ulepszenia

Jednym z istotnych ograniczeń obecnego procesu walidacji jest jego **niski poziom popularności i ograniczona świadomość społeczna**. Chociaż system oferuje znaczne korzyści w zakresie uznawania efektów uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, wielu potencjalnych kandydatów i pracodawców pozostaje nieświadomych jego zalet, co może skutkować niższymi wskaźnikami uczestniczenia w procesie.

Jednolity, ustandaryzowany system walidacji w Litwie zapewnia wysokie standardy jakości i wiarygodności procesów oceny. **Wsparcie doradcy na każdym etapie procesu** oraz możliwość potwierdzenia części efektów uczenia się sprawiają, że system jest elastyczny i dostosowany do potrzeb kandydatów. **Bezpłatne ponowne podejścia do egzaminów teoretycznych** oraz **przejrzysta procedura odwoławcza** dodatkowo wzmacniają sprawiedliwość tego systemu.

Bibliografia

- [KPMPC - Centrum Rozwoju Kwalifikacji i Kształcenia Zawodowego.](#)
- [VAVM - Szkoła Mechaników Samochodowych i Biznesu w Wilnie.](#)
- [Platforma oceny online - Procedury i usługi ocenijające.](#)
- [Rozporządzenie V-15 Ministra Edukacji, Nauki i Sportu Republiki Litewskiej z dnia 14 stycznia 2015 r.](#)